

הדר פרק ששי עירובין

ח א טו ו י"ד ס"י רמב"ם
 ז ב ג ד טו ט"ז ס"ט
 טפ"ד ז' כ"ג"ה'
 י ה מ"י פ"ה מהל' מ"מ
 י"ג ו' טו ט"ז ש"ס ספ"י
 י"א ו מ"י ש"ס הלכ"ה ז'
 וטו ט"ז ש"ס ס"ד
 י"ב ז מ"י פ"ב מהלכות
 תמידין הלכ"ה א' סג
 ע"ן קכ"א
 י"ג ה ש"ס ע"ד מ"ט
 טפ"ד ט' :

ר"ב המנונא אורי בחרתא דארגו. מרי רב המנונא הוו חד שהיה תלמידו של רב חסדא כדמשמע הכא וצפיק קמא דקדושין (דף ק"ה). גבי סכיני דזונויא דלמנר ליה רב חסדא לרב המנונא זיל לנעניהו ועוד היה אחר שהיה תלמידו של רב דלעיל צפיק כילד מעצרין (דף ק"ה) דלמנר ליה רב לרב המנונא זרי מדלית לך אוטיב לך:

מאי דרזש ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אע"פ שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט. לכאורה משמע שהקטרות שהקטירו על מזבח המזיון היה והולת שנה היתה כדאשכחנא בקטרות של נשאים כדלמרינן בשיליה המכלת (מנחות דף ז'): דלי על מזבח הפנימי הקטירו מאי שייכא אומה דרשה לשם והא לא היה יורד אש על מזבח הפנימי לשם קטרות דהא ק"ל צפיק אמר להן המנונה (יומא דף ג'): דמערכה שניה שעל מזבח המזיון לקטרות מיהו צמורת כהני משמע שלצית קדשי הקדשים נכנסו להקטיר ולשם נשרפו ול"ע: **כ"ל** הנותן מתנותיו לכהן אחד כו'. הא דקרי ליה עירא היארי אף על פי שהיה כהן שמהו אציו מאהרן ואמו ממנשה כדלמנר במגילה (דף ג'): אציו מנמינן ואמו מיהודה ופסטיה דקרא כהן לדוד ללוו כהן ממש הוא אלף שר כמו דלמנר זכני דוד כהניס היו (שמואל ב ג'): **מביא** רעב לעו"ם. ואף על גב דכתיב (על שאלו ועל בית הדמים הא והא גרס וסמוכין קדש: מ"ד

הרפא. שם העיר: דארגו. שם האיש שנאה והיה אמגושי כך ראיתי בתשובת הגאונים: סר סיניא. צדק סכיני לנענא ולא אמרו להראות סכיני לחכם אלף מפני כבודו של חכם ונמלא צנינא נוטל לו עטרת כבוד העיר ורב אשי רבו צמחא מחסיא היה והיא נבבל: דהא רב המנונא אורי בחרתא דארגו. הואיל ולא היה רבו דר צה אע"פ שהיתה נבבל והיא לא הורמית צמחא מחסיא שהיא מקומן: תלמיד חכר. חכם כמותו אלף שלמד ממנו דבר אחד או יותר: נפשיה. צדק סכיני לשחוט צו הוא עלמנו צמחיה שלו ואין צריך להראות לרבו: נפשוה. אחריה דרבא: אנה מיזבן זבינא. כי אכילנא מהאי צפיק דברא דמרי אלף זבין לה מייק אהרן הכהן לנפשי אלף כשאר טבחא הוית לי: עגלא סינפא. גדל שליש ואז הוא עומד צעיקר טעם נשרו כדמנן (ב"מ דף ס"ה). ומגלילין אותן עד שהיו משולשין ואמרינן נמי (שם דף ס"ט). מותר שליש צפיקר אלמא אורמיה עד שליש. ל"א שלישי לצטן (ו) וקשה לי הא דלמנר צעלמא (מגהרי"ך דף ס"ה): רב חנינא ורב אשעיף הוו עסקי צפיקר יצירה וכל מעלי צמחא איצרי להו עגלא תילתא דהתם מאי שלישי לצטן איכא הא לא היה צצטן מעולם: לא ליהוש נספא. לרב אחא בר יעקב צמחיה קאמר: דאחמיו נכדו. מחלר שנאמר לו ליהוש נספא והמילו לרב צכדו לא היה לו לזולו דצבר: ואצ"א שאני רב אחא בר יעקב דמפניג. הרבה מאלד היה זקן ומחס: ולאפרושי מאיסורא. ראה תלמיד אלס רוצה לעבור עצירה ורבו שם וזמק מותר לתלמיד לקפון ולגעור: צנינא. צדק. ואין משתמשין צנינא משום שוקל: אמר ניה. רבינא לרב אשי הא מילתא צעידת קמן השתא מי הויל אפקירותא חופפא או לא: אין חכמה וגו'. אין תורת חכמה וכבוד ותבונה ויועץ עומדת כנגד חילול השם: צפניו אסור. להורות ומייב מיתה צדי שמים והא דרבא לאו לאפרושי מאיסור קאי אלף על הבא לישאל: צפניו מוס. והא דקמיה רחוק ממנו שהיה רחוק ממנו רבו שלש פרסאות ומיהו כי אורי קמיה אורי: והא רחוק ממנו קאמר. ואי הוילא לאו רחוק ממנו הוא מאי אמר רבי יוחנן לאשמועינן: צפניו אמרן. צפניו דברי מלהורות צמקוס שסתא חוטא עליהן: זדק. דברי תורה: עירא סיחורי. רבו היה דכתיב היה כהן לדוד רב לוד: מורידין אותו מגדולו. לעיל קאי אדועירי צמורה הלכה צפני רבו: אס אחי אלף אוה. דחלק כבוד למשה דכתיב אשר ליה' את משה [במדבר לאן] והורה הלכות גיעול אך את הוזה: אינעט. לירד מגדולה שפסקו לו מקמי הכי: דספיב ולפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו. שהיה עמיד יהושע להיות צריך לישאל דבר הלכה מאלעזר: ולא אשכחן. לאחר מיתת משה דליצטרך ליה יהושע לאלעזר לשאל כלום: מוטיב. משיב דבר מורה הלכה: לשאלו למיתה: כלום. ראויים הם לך דהוי ליה כמורה הלכה: ומטיב

גליון הש"ס

נבוא צורבא מרבנן חוי לנפשיה. עין נבירות דף לא ע"א מוס' ד"ה דהא. ובר"ט סוף פ"ב דנעטיס: שם ולא אשכחן דאמרינן ליה יהושע. ע"י סנהדרין דף טו. מוס' ד"ה מה חמלה:

מוסף רש"י

מצוה להביא מן ההדיוט. ואע"פ שהיו כלאף, נעשו שלא בטלו כשות (יומא ג').

רב ניסים גאון

רבינא סר סכינא בבבל. ביק הסכיני שלשיטה רבית יהיה בה פגם ותרגום פוקד מסער. וכן דרכו שללשון חכמים שמחטרין את העי"ן והח"ת. ואמרו סר סכינא, כלומר סער סכינא, ואמרינן שזאת כלומר שפוחא, (ושורא) במקום שחרא. וכאלה רבות. ובפרק הכל שחטינן גברא אמר רב חסדא אמרין לבידתי סכיני מן התורה שביקמת ושחטתם קבה ואלכתם. פיטא דכי נקבה טורפה בעיאי בדיקה. בדיקת חכם קאמרינן כול'. ואמרינן חיי טבחה דלאו סר סכינא משתמינן ליה. והתם במסכתא דיוס טוב בפק [אין צדין] אמרו איבעיא להו מהו להראות סכיני לחכם ביום טוב, רב מרי בריה דרב חייבא שריא ורבנן אסרי, אמר רב יוסף ותיח רואה לעצמו ומשאלה לאחרים.

רבינו חננאל (המשך)

שפיר דמי. כי הא דרבינא הוה יתיב קמיה דרב אשי, חזא ליהוא גברא דהוה קא אסר חמרא בעינתא. פי בדקל כדנתן צניי הר הבדול כשירות והן אילני תמרם. היה קושר בו החמור בשבת. א"ל רבינא ליהוה הוה גברא בשמתא. א"ל רבינא לרב אשי כי האי גונא מתחזי כאפקירותא יא. א"ל לא, אין חכמה ואין עצה ואין תבונה לנגד ה', כל שאין שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב. אמר רב צפניו אסור וחייב מיתה שלא בפניו אסור ואינו חייב מיתה. ולא מתו שני בני אהרן אלא מפני שהורו הלכה בפני משה רבן. ותלמיד היה לו לרי' אליעזר יהודה בן גודיא היה שמו שהורה הלכה בפני רבו ולא הוציא שבתו. להכישו נחש כו'. ונקרא חוטא, שנאמר בלבי צפניו אמרן לך לא אחטא לך. כל המשנה את מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם. שנא' ונגם עירא היארי היה כהן לדוד. ר' אליעזר אמר המורה הלכה בפני רבו מורידין אותו מגדולתו. שנאמר ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת כו'. כל דמותיב מלה באנפי רביה אוזיל לשאלו בלא ולד שנאמר ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה בלאם וכתוב

למטה: כלום. ראויים הם לך דהוי ליה כמורה הלכה: ומטיב

תורה אור השלם

1. אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' משלי א כ
2. ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח ויעברו עצים על הקאש: ירמיה א ז
3. ויען אליהוא בן ברבאל הבבוי ויאמר צעיר אני לקיים ואמך ישעישם על פן יהלתי ואיך מחות דעי אהבם: איוב לו ב
4. מני רעב ולחמי רשף וקטב מרירי וישן נפחתי אשילח עם ימי חמת ימותי עפר: דברים לב כ
5. בלבי צפניו אמרן קאי למען לא אהוץ קאי: תהלים קיט י
6. בשרתי צדק בקהל רב הנה שפתי לא אבלא יי אהרן יעקב: תהלים מ
7. וגם עירא הקארי יהיה בתן לוד: שמואל ב כ כ
8. ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אהרי שנה ויבקש דוד את פני ה' ויאמר ה' אל ישאל ואל בית הדרמים על אשר הביית את הבענים: שמואל ב כא
9. ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאתם למלחמה ואת קמיה התורה אשר צוה י את משה: במדבר לא כ
10. ולפני אלעזר הכהן יעמד וישאל לו במשפט האורים לפני ה' על פי צבאו ועל פיו יבאו הוא וכל בני ישראל אתו וכל העדה: במדבר כו כ
11. ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה בלאם: במדבר יא כח

הגהות הב"ח

- (א) נ"ב סכר לה מ' :
 (ב) שם סומן זיל"א מהינאי: (ג) שם והא מתיב רבא"י אומר לא במוני בני אהרן אלא על שהורו הלכה: (ד) שם על קן זחלמי ואירא וכמיהתם שמתם וחללי: (ה) שם כהן לדוד וכי לדוד הוא דהיה כהן לכלי עולמא לא הוה כהן אלף שניה: (ו) ר"ש ד"ה עגלא תילתא וכו' ל"א שלישי לצטן. י"ב ש"ס צמח דמי יא: (ז) חס"פ ד"ה מלח וכו' דכתיב אל שאלו ואל בני:

רבינו חננאל

רבינא סאר סכינא. פי ביק הסכיני לטבח בבבל. כדנרסין האי טבחה דלא סארי סכיניה קמי חכם כו'. והוא מלשון פוקד חיי מסער. א"ל רב אחא עבדת הכי, כלומר אנא רבך. א"ל רבינא הא רב חסדא אורי בכפריה בשני דרב הונא, ורב המנונא אורי בארגו, פי שם מקום, בשני דרב חסדא. א"ל רב אשי לא הורה איתמר, וא"ל איתמר אורי ואיתמר לא אורי, איתמר דאורי רב המנונא בשני דרב חסדא, מאי טעמא תלמיד חבר הוה גבי רב חסדא, אנא נמי גבי מר תלמיד חבר אנא. פי מופלג, גדול בחכמה מופלג משאר חכמים. אמר רבא תלמיד חכם שרודצה לשחוט בביתו מה שיאכל, ורואה הסכיני מברוק, אבל לבידקו לטבח שישחט ויקנה ממנו לא. אמר רבא ולאפרושי מאיסורא אפילו בפני רבו

שמו שהורה הלכה בפני רבו ולא הוציא שבתו. וא"ר אליעזר כל תלמיד המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה, וראוי להכישו נחש כו'. ונקרא חוטא, שנאמר בלבי צפניו אמרן לך לא אחטא לך. כל המשנה את מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם. שנא' ונגם עירא היארי היה כהן לדוד. ר' אליעזר אמר המורה הלכה בפני רבו מורידין אותו מגדולתו. שנאמר ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת כו'. כל דמותיב מלה באנפי רביה אוזיל לשאלו בלא ולד שנאמר ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה בלאם וכתוב